

Aanpassing inputfinanciering Handelsregister

Portefeuillehouder: Vincent Lokin / Steller: Nicole de Keijzer

Bespreekstuk (oordeelvormend)

Gevraagd besluit

De CBCF wordt gevraagd:

1. kennis te nemen van het voorstel van het ministerie van Economische Zaken en Klimaat (inmiddels Economische Zaken; hierna wordt EZ gebruikt) te bespreken om vanaf 2025 het huidige bedrag voor de jaarlijkse inputfinanciering van het Handelsregister voor elke overheidsafnemer met een factor 3 te verhogen en vanaf 2026 een nieuwe sleutel voor de verdeling van de inputfinanciering over de verschillende overheidsafnemers te hanteren;
2. het advies van de Werkgroep Bedrijfsvoering, Digitalisering en Dienstverlening (WBDD) over te nemen en niet in te stemmen met de voorgestelde verhoging voor de waterschappen van in totaal € 148.000 naar ca. € 450.000;
3. het principe van doorbelasting van gestegen kosten ter discussie te stellen in de Gebruikersraad Handelsregister en andere relevante overheidsbrede overleggen.

De kern van het advies

- a. Sinds 1 januari 2014 is er inputfinanciering voor het overheidsgebruik van het Handelsregister, waarbij de kosten van het gebruik door de betrokken overheidsorganisaties meerjarig via de begroting van de beherende departementen, dan wel de begroting van de uitvoeringsorganisaties, worden overgeheveld. In totaal gaat het om een ongeïndexeerd bedrag van € 5,1 miljoen per jaar; voor de waterschappen om een jaarlijkse bijdrage van in totaal € 148.000, die via de Rijksfactuur wordt geïnd.
- b. In de Gebruikersraad Handelsregister van juni jl. heeft het ministerie van EZ de overheidsgebruikers van het Handelsregister geïnformeerd over de noodzaak om de inputfinanciering vanaf 2025 te verhogen naar een totaalbedrag van € 15 mln. per jaar. Redenen voor deze verhoging zijn:
 - het initiële totaalbedrag van € 5,1 mln. aan inputfinanciering is in de afgelopen tien jaar nooit aangepast, zodat het op dit moment nog nauwelijks een relatie heeft met de huidige en toekomstige kosten van het Handelsregister. De kosten voor het in stand houden van het Handelsregister zijn in de afgelopen jaren gestegen met een ruime factor 2, mede als gevolg van de groei van het register met 44%;
 - het gebruik van de Handelsregisterdata door overheidspartijen is toegenomen met een factor 27. Zodoende nemen overheden op dit moment 72% van alle uitgeleverde Handelsregisterdata af, maar dragen voor slechts 2,7% bij in de kosten daarvan;
 - als gevolg van Europese regelgeving is de Kamer van Koophandel verplicht om voortaan kosteloos data te verstrekken, waardoor het grootste deel van de inkomsten uit Handelsregisterinformatieproducten wegvallen.
- c. Om de noodzakelijk verhoging mogelijk te maken, wil het ministerie van EZ de huidige financieringsafspraken die lopen tot 1 januari 2026 herzien en met ingang van 2025 het huidige bedrag voor de jaarlijkse Inputfinanciering van het Handelsregister voor elke overheidsdeelnemer met een factor 3 verhogen. Dit najaar zal nog nader overleg plaatsvinden om, op basis van ieders daadwerkelijke gebruik, te bezien hoe de € 15 mln. na 2025 over de overheidsafnemers wordt verdeeld.

- d. De CBCF wordt gevraagd het voorstel van het ministerie van EZ (zie bijlage CBCF 24-51b) te bespreken om vanaf 2025 het huidige bedrag voor de jaarlijkse inputfinanciering van het Handelsregister voor elke overheidsafnemer met een factor 3 te verhogen en vanaf 2026 een nieuwe verdeelsleutel voor de inputfinanciering te hanteren. De WBDD adviseert de CBCF om de verhoging voor de waterschappen van in totaal € 148.000 naar ca. € 450.000, ondanks het geringe bedrag, niet te accepteren en de zaak meer principieel aan te vliegen door het principe van doorbelasting van gestegen kosten ter discussie te stellen.

Argumenten

Nieuwe afspraken vanaf 2026

De inputfinancieringsafspraken dateren uit 2014 en worden sindsdien om de drie jaar geëvalueerd. Tot nu toe hebben de evaluaties geen aanleiding gegeven om de bijdragen van de overheidsafnemers van het Handelsregister te herzien. De huidige inputfinanciering loopt tot 1 januari 2026, zodat ieders bijdrage vanaf dat moment naar boven kan worden bijgesteld.

Kostenstijging herkenbaar

Alle overheden en dus ook de waterschappen hebben de afgelopen jaren met enorme kostenstijgingen door nieuwe wet- en regelgeving en inflatie te maken. Aangezien ieders huidige bijdrage nog gebaseerd is op de situatie in 2014, komt het voorstel van het ministerie van EZ om ieders bijdrage te verhogen niet geheel onverwacht.

Urgentie betwijfeld

De overheidsgebruikers zijn wel verbaasd over het verzoek van het ministerie van EZ om de bestaande inputfinancieringsafspraken per direct open te breken en de verhoging al vanaf 2025 in te laten gaan. Het ministerie van EZ heeft aangegeven het afgelopen jaar naarstig op zoek zijn geweest naar interne dekking van het ontstane tekort, maar dit is helaas niet gelukt zodat EZ nu toch bij de overheidsgebruikers terecht komt.

Onterechte afwenteling op overheidsgebruikers

Het is de overheidsgebruikers niet helemaal duidelijk wie voor welke kosten van het Handelsregister opdraait. De overheidsgebruikers ervaren het in ieder geval als oneerlijk dat zij moeten opdraaien voor een gat in de begroting dat is ontstaan doordat Europese wet- en regelgeving verplicht tot het kosteloos verstrekken van data aan andere gebruikers.

Analogie andere (basis)registraties

De overheidsgebruikers hebben zelf ook te maken met gestegen kosten voor hun eigen (basis)registraties en de Europese verplichting tot het kosteloos verstrekken van data. Zo is onlangs bekend geworden dat het tarief voor afname van gegevens uit de Basisregistratie Personen (BRP) in 2025 aanzienlijk zal stijgen. Ook hebben de waterschappen, Rijkswaterstaat en de provincies onlangs het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) (inmiddels ministerie van Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening) verzocht het ontstane financiële gat te dichten voor het gezamenlijk inwinnen van Beeldmateriaal en het Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN). Helaas is hier tot nu toe geen oplossing voor gevonden.

Behoeft brede financieringsafspraken

Het financieringsvraagstuk speelt dus veel breder dan alleen bij het Handelsregister. Onder regie van het ministerie van BZK is de afgelopen jaren aan een Federatief Datastelsel en een datafundament voor geo-informatie gewerkt met als doel zoveel en makkelijk mogelijk data met elkaar te delen voor het oplossen van maatschappelijke vraagstukken. De eerste financieringsvraagstukken dienen zich al aan, met als

gezamenlijk kenmerk dat de kosten bij de ene partij vallen en de baten bij een andere partij. Hierover willen de overheden graag eenduidige afspraken maken.

Besproken in

Het ministerie van EZ heeft haar voorstel voor herziening van de inputfinanciering besproken tijdens een extra ingelaste vergadering van de Gebruikersraad Handelsregister op 13 juni jl. De verschillende overheidsgebruikers reageerden begripvol op het feit dat de kosten voor instandhouding van het Handelsregister zijn gestegen en dat de inputfinanciering hier de afgelopen jaren nooit op is aangepast. Aan de andere kant zien de overheidsafnemers dit soort verzoeken ook vanuit andere (basis)registraties op zich afkomen en hebben ze zelf ook met soortgelijke kostenstijgingen voor de eigen registraties te maken. Afsproken is dat alle betrokken overheidspartijen het voorstel van het ministerie van EZ met de achterban bespreken en dat het ministerie van EZ de kwestie aankaart op de tafels van het Federatief Datastelsel en de Generieke Digitale Infrastructuur bij het ministerie van BZK.

In de WBDD d.d. 29 augustus jl. is gesproken over de vraag of de Unie de discussie over het voorstel van het ministerie van EZ vanwege het geringe bedrag zou moeten laten lopen of dat er voor een meer principiële lijn moet worden gekozen door het automatisme van kostendoorbelasting ter discussie te stellen. De WBDD adviseert de CBCF de laatste lijn te kiezen zodat we hierin samen met de VNG en het IPO kunnen optrekken. Andere argumenten zijn dat we als waterschappen niet willen opdraaien voor het op grond van Europese regelgeving gratis moeten verstrekken van informatie uit het Handelsregister en dat het Rijk ons (tot nu toe) ook niet in financiële zin tegemoet is gekomen bij Beeldmateriaal en AHN.

Andere partijen

De VNG en het IPO waren niet bij de extra ingelaste vergadering van de Gebruikersraad Handelsregister aanwezig. Inmiddels hebben zij de door het ministerie van EZ verstrekte informatie ontvangen en ambtelijk op het voorstel gereageerd. Ze hebben het ministerie van EZ om meer inzicht gevraagd in de kosten die voor het Handelsregister worden gemaakt en de verdeling over alle betrokken partijen. De gemeenten en provincies willen niet zonder meer voor de extra kosten bij andere registraties opdraaien en vinden dat de discussie over de inputfinanciering breder moet worden getrokken richting de financiering van het Federatief Datastelsel.

Vervolg/Communicatie

Als de CBCF het WBDD advies overneemt, zal het voorstel van het ministerie van EZ niet aan de Ledenvergadering van de Unie worden voorgelegd. De Unie zal de reactie van de CBCF met de Gebruikersraad Handelsregister delen en uitdragen in overheidsbrede overleggen rondom het Federatief Datastelsel en de Generieke Digitale Infrastructuur.